

Stanowisko Komitetu Psychologii PAN
dotyczące zapisów projektu rozporządzenia w sprawie sporządzania wykazów
wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych
materiałów z konferencji międzynarodowych

Komitet Psychologii Polskiej Akademii Nauk wyraża głębokie zaniepokojenie propozycjami Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącymi nowych zasad ewaluacji czasopism i wydawnictw naukowych, zawartymi w projekcie rozporządzenia z dnia 31 października 2024 r. Przedstawione rozwiązania zawierają liczne niejasności oraz powielają błędy poprzedniego wykazu, które już ujawniły swoje istotne słabości.

Jednym z najbardziej problematycznych elementów proponowanych zmian jest przypisywanie czasopism do konkretnych dyscyplin. W dobie rosnącej interdyscyplinarności nauki takie podejście jest nie tylko niepraktyczne, ale również może negatywnie wpływać na wybór miejsca publikacji. Kryterium decydującym stanie się ministerialne przypisanie kategorii, a nie merytoryczna jakość i znaczenie badań. Równie istotnym problemem jest różnicowanie sposobu oceny między dyscyplinami. Używanie odmiennych kryteriów dla dyscyplin humanistycznych i społecznych w porównaniu do dyscyplin ścisłych i przyrodniczych może prowadzić do regresu tych pierwszych.

Jeżeli celem Ministerstwa jest wprowadzenie zmian w trwającej ewaluacji, należy zauważyć, że przedstawienie projektu na końcowym jej etapie wprowadza chaos i utrudnia strategiczne planowanie jednostek naukowych. Działania te dodatkowo negatywnie wpływają na rozwój nauki w Polsce, podważając stabilność i wiarygodność systemu oceny.

Komitet Psychologii PAN apeluje o wstrzymanie wdrażania nowych zasad do czasu ich szczegółowego dopracowania oraz przeprowadzenia szeroko zakrojonych konsultacji z różnymi środowiskami akademickimi. Konieczne jest stworzenie prostszego i bardziej przejrzystego systemu ewaluacji, który:

- opiera się na jasno zdefiniowanych, mierzalnych kryteriach,
- stosuje jednolite zasady oceny dla wszystkich dyscyplin,
- aktywnie wspiera badania interdyscyplinarne,
- jest przygotowany przed rozpoczęciem okresu ewaluacji, a nie w jego trakcie.

Zmiany w systemie ewaluacji są z pewnością potrzebne, jednak ich obecna forma jest nieprzemysłana i potencjalnie szkodliwa. Apelujemy o rozpoczęcie rzetelnych konsultacji oraz opracowanie systemu oceny zgodnego z międzynarodowymi standardami, co jest niezbędne dla rozwoju polskiej nauki i jej pozycji na arenie globalnej.

* Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk